

اداره مرکزی :

آقره ده ، استانبول چاده سنده آقره
مادری امینکی پانده کی داتره

استانبول بوروسی :

استانبولده ، باب عالی چاده سنده ۸۷ نوروده
داشه محصوره

حیات

میان راهما جیان ... دینار راهما جیرون حیات قاتالم ...
- نیجه -

نومبری هر برده ۱۰ نوروده

سنه کی بوسته ایله ۵ لیرا

(اجنبی مملکتلر ایچین ۵ دولار)

ایونه واملان ایشلری ایچین استانبول بوروسی

مراجعت ایدیلیر

یازی ایشلرنک مرجعی آقره مرکزیدر

صافی : ۵۷

آقره ، ۲۹ کانون اول ، ۱۹۲۷

۳ نجی جلد

مصاحبه :

ذهنه وایش، نظریه و عملیه

مدرس عزت بك افندی عقل و قلب منطقی
دیه ایکی منطق قبول ایله این کوروشه عصیان
ایله دیلر ، روحك یامالی قالماسنه حقی اولارق
تحمل ایده مدیلر . فقط « یاماللق » نظریه سنك
چشید چشیدی واردر . فکرله واقعه ، ذهن
ایله ایش ، نظریه ایله عملیه آراسنده کوروله
کن قطعی آریلیقلر انسانی دها آزمی یامالی
یا پیور ؟ گاه واقعه لری یالکز فکره ارجاع
ایدهن ، گاه فکری واقعه نك بر آینه سی کبی
کورهن نظریه لر ، بونلر آراسنده مناسبت تأسیس
ایتمک و « حقیقت » ک معیارخی بزه کوسته رمک ایچین
نه قادار کوچلکلره اوغرا مشلردر ! ذهن ایله ،
فعل وایش آراسنده اتصال کورمه مک ، بیلکی
استحصالنده فعلک ، ایشک تأثیرینی اکلاماق
یوزندن بشریت بر جوق عصر لر حاضر لانتش
واو کره نیلمش معلومات اوزرنده محاکمه قابلیتینی
قوللانقله اوغراشدی . فقط عصر لر جه سوره ن بو
مساعدیدنده حقیقی و مثر علم دوغامادی . جوق
زمان نظریه ، فکر لر آراسنده تناقصز استدلال
و حکملردن عبارت کورولدی . او زمان نظریه لر
بزی ای حرکتیه سوق ایله جک تحلیل لری تأمین
ایدن بر آلت کبی دکل ، بذاته بر هدف ظن اولوندی .
دیگر جه تندن عملیه ده ، ضروری ساققرله پایلان
حرکتلر عد ایدیلدی . بونلرک تجربه لریمزی
و فکر لریمزی زنکینلشدیرمک خصوصنده کی
قیمتی جوق زمان اونوتولدی .

ذهن آدمیه ایش آدمی ، نظریه جی ایله
عمل انسانی آری آری سنفلردی . ذهن آدمنده
ایش ، ایش آدمنده فکر آرامق زانڈ ظن
اولوندی . انسانک عمل و تجربه سنك ، نظریه سی
اوزرنده کی تأثیرینی لایقیه آ کلاسیلمادی .

دقت ایدیلیرسه فلسفه ده کی بوتقره لرحمیت
ایچنده سنفلری مشروع کوستره جک ماهیت
عرض ایدر لر . ذهن ایله ایش یکدیگر ندن تماما
آری ایسه ، ذهن مشغله سی اختیار ایده نلرله صنعت
وایش اربابی بسبتون آری سنفلر تشکیل ایده ر لر .
جمعتک ، بویه بر بر لریله مناسبتده اولمایان
سنفلره آریلا جنی ده قبول اولوندیغی مدتجه تام
ده موقراسی مفکوره سی بر خیال اولور .
برکت ویرسین که مثبت علملرک تجربه یه و بناء علیه
فعالیه دایاماسی ، بو کونکی صنایعک علم حیاته
اولان احتیاجی ، تطبیقاتک علمی کشفیات ایچون بر
سائق اولماسی ، علمی کشفیاتک حیات و صنایعده
ایفا ایتدیگی خدمت نسبتنده قیمت اکتساب
ایله مسی ، نهایت ده موقراسیلر ده ایش اربانک ده
کنیش بر صورتده اجتماعی حیاته قاریشما سی .. بو
سنفلری ییقمقده در . آرتیق ذهن تریه سی و علم ،
اجتماعی فعالیتلری محدود وزمانی بوش اولان
انسانلره خاص بر مشغله دکلدر . بالعکس او ، هر
ایش ادمنک توجه ایتدیگی استقامتی تنور ایله این
بر آلتدر . کذلک ایش ، یعنی معین نتیجه یی اله
ایتمک ایچون فردک شعور لی فعالیتی ، یالکز قازانج
ضرورتیه پایلان عملدن عبارت دکلدر . ایش ،
عینی زمانده بر فکرک دوغرو لغتی ، حقیقت اولماسی
تأیید ایده جک ضروری فعالیت ؛ یا خود ذهن
عیاتی زنکینله شدیرن ، یکی یکی مسئله لر
مواجهه سنده بیر ا قارق فکر مساعیسی قوتلندیرهن
بر حیات افعوله سیدر .

ده موقراسی و علمک ترقیسی جمعیت حیاته
بو انقلابی یاپارکن فلسفی دوشونوشده ده آرتیق
ذهن ایله ایش ، نظریه ایله عملیه آراسنده کی
آریلیغی مشروع کوستره جک نظریه لر بر

ویرمه مک ایجاب ایدر . فلسفی دوشونوش اک
کنیش معناسنده تجربه قارشیسنده یعنی علم
و جمعیت اوکنده انساندن ایسته نیلن طور
و حرکتک تعیین ایسه بو کونک علم و اجتماعی
حیاتک تلقین ایله دیگی ده موقراسینک ده ، بزدن
ایسته دیگی بر فلسفه کوروشی اولمالیدر . هیچ
بر فلسفه سیسته می تأسیس ایتدیگی محیط
وزمانده کی اجتماعی حیاته لاقید قالماز .
اون یدنجی عصر فیلسوفلرینک « مطلق » ی
استهداف ایله این فلسفه سیسته میله ، بالخاصه
ره فورمدن صوکر ا باشلایان حکمدارک
قدرت مطلقه سنك لزومی حقنده کی تلقی آراسنده
صیق مناسبت یوقیدر ؟ بویه بر اجتماعی محیط
ایچنده باشایان فیلسوفلرک تجربه لری ده اونلری
آنحاق بویه ذهنی بر طوره سوق ایده ردی . ده مو-
قراسی تجربه سی ایچنده باشایانلر ، هر هانکی
مسلکدن اولورسه اولسون اجتماعی حیاته
سربستجه فعالیتده بولونمالرینی طلب ایله این بر
حیاتک لذتی دو یانلر صنف فرقلرینی مشروع
کوستره بیه جک صنی آریلیقلره بر ویرمه ملیدر لر .
ذاتاً تاپسیقولوژینک ، بالخاصه بیلکی اکتسابنده ،
بشر ذکاسنک ایفا ایتدیگی وظیفه لر حقنده کی تحلیل لری ،
ذهن ایله ایش ، نظریه ایله عملیه آراسنده
آریلیق دکل ، قوتلی اتصالی کوستره جک ماهیتده در .
فلسفه بو تحلیلده دایانمق مجبوریتنده در .

فلسفی کوروشده کی بوتکاملی ایسته مکلمکز
منحصراً موافق بر اعتقادک یایلماسی ایچون
دکلدر . هر یکی قناعت ، هر یکی فکر شاییتده
برانکشافک ، بر دیکشیکلکک مقدمه سی اولور .
فلسفی قناعتک تطبیق اولوناجنی بر ، تأییدی
ایچون آراناجق فعالیت زمینی ، بالخاصه تریه

استزاجتدنی چیقشد ر؟

فائزہ زی :

انسانہ نشانی اولقندن باشقہ دامالی یا باجنی نوار؟
[عامہات سہ کسیر]

سوزلردر ؛ بو آلائی بر نوع عدالت فعلیدر ، زیرا حق ایدیلشدر .

حقلی اولسون ویا حقمنز اولسون بن استزاتک جنتدن چیقمش اولماسی دایاغک جنتدن چیقمش اولماسه ترجیح ایدرم . چونکه دایاغه قارشی پک حسن نظرم یوق ایسه ده استزایی ، بالخاصه تہکی بو دنیاہه جوق دفعه برنده بولورم . اساساً انسان وطیعت ، سانکه بر مستہزی قدرت طرفندن قارشی قارشیہ قونولمش کبی دکلیدرلر؟ طبیعت شعورسزلی ایچندہ انسانہ آلائی ایدر ؛ انسان ، ذکاسه رغماً ، طبیعت قارشیندہ عاجز قانجہ ، انتقام آلمق ایچون اوموز سیلکر . فقط استہزا ، انسانک اندہ ، طبیعتدن زیادہ ، ینہ دیگر انسانلرہ قارشی برسلاحدر . ہمده مکمل بر سلاح ! فی الواقع انسان نہ ملک نده حیواندر . ملک دکلدرکہ انفعالن تاماً عاری اولسون ، حیوان دکلدرکہ انفعالی وحشی برشکلده تسکین ایتسون . ہم بوتفعال پک بحق وپک مشروعده اولایلیر ، بو تقدیرده بزم تطمین ایدلمہ سز ساده خودکاملغمز نامنہ دکل ، عدالت نامنہ ده مطلوبدر . استہزا بزئی بو مشکلاتدن قورتاراجق یکانہ سلاحدر . اونک ایچوندرکہ استہزا ، جنتدن برہ ایندکدن سوکرہ ، السہی واضعنه لایق خلفلر طرفندن تطبیق ایدیلور . اک بوپوک فیلسوفلر استہزایی مشروع عد ایتشلر و عمنونیتلہ قوللاعتلردر . اخلاق علمنک واضعی اولان سوقراطک دوشونہ اصولی ، استہزاتک برنوعی اولان تہکمدن عبارتدر . معاصرلری سوقراملی « طورپیل بالفنہ » بکزه عمتلردی . پاسقال دینی مجادلہ لرندہ ، خصملرنی استہزا سلاحلہ ییقمغہ چالیشمشدر وپک حقلی اولارق حرکت ایتمشدر . زیرا کولونج شیلہ نہیہ کولہ ملی ؟ کولونج ادعالتک کولونجکلکی ہرکسہ نہیہ حس ایتدیرمہ ملی ؟ نندن ہر ساحہ ده یا کلش حرکتلرک جزاسی اولسون ده فکر ساحہ سندہ ہرکس ایستہدیکنہ آت قوشدورایلین ؟ وقتندہ یاپیلان بر استہزا ایلہ حتی انسانیت حسی بیلہ تطمین ایدلمش اولور . عجیبی سواریہ فنا بر عاقبتہ معروض بولندیفی پشیندن حس ایتدیرمک کوتولککیدر ؟ استہزاتک کوتو عد اولونماسنک سببی ، احتمال یکانہ سببی ، ہرکسہ کندی عیبنی حس ایتدیرمہ سیدر . استہزا بزم غروریمز قیریور ، ایستہ اوندن دولایی غیر قابل تحمل عد اولونویور . آفتیشلانغہ ، پوہ پوہلانغہ آلیشمشیز . شیمیدیہ قدر بزہ کولنلر سانکہ حیرانمز ، پرستشکاریمز کبی ایدیلر . استہزا اولوندقی ؟ ینہ قارشیمزده تبسم وار ، لکن بزم آغلایاجغمز کلیبور ! نہ معناسز شی ! انسان انسانہ بکزه مہ ملی ، باشقہ سی کولدیکی زمان بزده کولہ ملی بز!

مکتبلی جوجوق ایکن او قودینم قرائت کتابلرندن برندہ شوبلہ بر جلہ واردی : « استہزا افی ہلاهل فشانہ بکزه ر! » عجبا نندن بو کتابک مؤلفی استہزایی زہر ساچان بیلانہ بکزه عمتدی ؟ بو مسئلہ یی بن حل ایدمدم . استہزایہ زہر دیبہ مہ بز ، زیرا کیسہ یی اولدورمز . یوقہ بیلان مستہزیمیدر ؟ بوکا دائر نہ تاریخ طبیعی کتابلرندہ ، نہ مختلف اقوامک اعتقاداندہ بر اشارتہ تصادف ایتدم . روایت اولونویورکہ بیلان قوشلری تسخیر ایدر ، انسانلر طرفندن تسخیر اولونورمش ، فقط ، دولاماجلی بر بولده ، شکاری تعقیب قابلیتی اولدقہ غایب ایدرمش . استہزاتک یولی ایسہ تماماً دولاماجلی دکلیدر ؟ کتاب مقدسہ باقارسق بیلانی مستہزی دکل ، بلکہ مرآتئ وحیلہ کار کورویوروز . آدم ایلہ حوانک جنتدن قوغولماسنہ سبب اودر . یہوا آدمی وحوایی یاراتیور ، اونلری برانجیہ قویویور ، بو بانجہنک ہر آغاجنک یشلرندن یمہ لرینہ مساعده ایدییور ، یالکز اورنادہ بولنان آغاجک میوہ سی یاساقدر . بیلان « قاری » یی قاندرییور : « آندن ییدیککز کوندہ کوزلرکز آچیلوب خیر وشری طانیبارق اللہلر کبی اولاجککز اللہک معلومیدر » دییور . نتیجہ ؛ « قاری » بوسوزلرہ قانارق و آدمیہ قاندرارق ممنوع یشدن ییدیمی ، یہوا غضبہ کلیر ، انسان جنسی جنتدن طرد اولونور . اگر بیلان مرآتئ وحیلہ کار اولاجق یردہ مستہزی اولسہ یدی ، مثلاً حوانک شکمپور لکیلہ آلائی ایتمش بولونسہ یدی « قاری » اوتاناچق ، بو یشدن یمہ جک وانسانلردہ بو کونکی سفانک محکوم اولمایاجلردی . کاشکہ بیلان مستہزی اولسہ یدی !

حقیقتدہ ، ینہ کتاب مقدسہ کورہ ، مستہزی اولان بیلان دکل ، بلکہ یہوانک کندیسیدر . انسانلرہ ایلک استہزا مثالی یہوا کوسترمشدر . آدم ایلہ حوایی جنتدن قوغوب اوللری ونسلی متادی چالیشماہ واذیت چکمہ یہ محکوم ایتدکدن سوکرہ برده آلائی ایتمشدر ، فی الواقع ، کتاب مقدسہ نظراً ، یہوا او آندہ : « ایستہ آدم خیر وشری بیلکدہ بزدن بری کبی اولدی » دیمشدر . دیمک کہ ماصالہ اینانغی لازمہ ، استہزا وتہکم جنتدن ، ہمده یہوادن نشأت ایتش بولونویور .

عیسا دینک عالملری واعزہ سی بوالسہی استہزایی پک برندہ بولویور . بولردن بریسی دییورکہ : آدم بو تہکمہ لایقدی ، زیرا بو صورتلہ یاپدینی حرکتدہ کی دلیلک اوکا جدی بر تعبیردن دہا جوق قوتلہ حس ایتدیریلیوردی . بر دیگریدہ علاوه ایدیور : آدمک احقجہ صافدرونلغنک جزاسی بو مستہزایہ

ساحہ سیدر . ذہن ایلہ ایش آراسندہ نہ قادر اساسلی براتصال بولوندیغنی ، عمل ایتاسندہ ناصیل یکی فکرلرک دوجاغنی و یکی فکرلرکدہ ناصیل یکی عمللر تولید ایلہ جکنی اک ایی بزہ کوسترہ جک ساحہ کنجلمحیطی ، یعنی مکتبلردر . جوجوقلری ، کنجلمی اک مساعد محیطدہ بولوندیارق ، اونلری قصدی بر صورتدہ سوق وادارہ دیمک اولان تربیہ ، بر فلسفہ سیستہمی ایچون اکثریا بر محک طاشیدر . اگر یکی ظن ایدیلن بر فلسفہ کوروشی تربیہ طرزندہ ہیچ بر تبدل یاپمایورسہ اوندہ کی یکیلکک اکثریا جعلی اولدیغنہ حکم ایتمہ مز ایجاب ایلہر . اونک ایچوندرکہ علمک و حیاتک سوق ایتدیکی دہ موقراسی ، کندینہ مطابق بر فلسفہ یہ ، اولفلسفہ نک ایجاب ایتدیکی بر تربیہ طرزینہ محتاجدر .

ہر یردن زیادہ بز بو احتیاج قارشیندہ بز . چونکہ دونہ قادر فعالیت ، ایش ، متفکر طبقہ ایچین عیب ایدی . دونہ قادر ایشجینک ذہنی تربیہ یہ ، فکر آدمک حرکت و فعالیتہ احتیاجی یوق ظن ایدیلیوردی . بوپوک صنایعک تاسس ایتمہ سی ، ایش ایلہ علم آراسندہ کی طبیعی رابطہ یی بزہ کوسترمہ مشدی . داہا اون بش ، یکریمی سنہ اول صنعت و تجارت ادملرینک فکرآ محدود اولماسی طبیعی عد ایدیلیور ، بونلرک کنیش بر طرزدہ ملی حیات اوزرینہ مؤثرتی قبول اولونمایوردی . بویلہ تربیہ کورمش ، بویلہ یتیشمش اولان انسانلرک دائماً ذہنلہ ایش آراسندہ اتصال قوراماسی طبیعیدر .

بو کوندہ نظریہ آیری ، عمل آیری دہ ینلر وار ؛ حالا عمل ایچون اونی تنویر ایدہ جک و دائماً حرکتہ سوق ایدہ جک فکرہ اولان احتیاج لایقیلہ دوپولما مقدہ در . حالا ک نظری دوشونجہنک بیلہ ، عمل و حیاتک ، تنظیمہ محتاج اولارق او کوزہ قویدینی مسئلہ و نزاعلردن چیقاجنی و بزئی بر استقامتہ توجیہ ایتمہ سی اقتضاییلہ جکی تقدیر ایدیلہ مکدہ در . بویلہ بر اعتقادک سیلنمی ایچون ذہن ایلہ ایش ، نظریہ ایلہ عملیہ آراسندہ کی اتصالی کوسترہ جک فلسفی دوشونوشہ ، بونی تطبیق ایلہ جک بر تربیہ سیستہ منہ احتیاج جز واردر . انجق بویلہ بر فلسفہ ایلہ دہ موقراسی اعتقادی قوتلنہ جک ، مرہبی ومعلملریمزدن مملکتک بکلہ دیکی فعالیت شعور کسب ایدہ جکدر .

ترقی فکرینک مناسبت و تکاملی

۱۹ نجی آلامه عصرینک ایلک نصفنده

— ۱۹ —

فلسفه بحثی

آلمان ایدئالیزمی اگ متکامل شکلنی (هه کال) [۱۷۷۰ - ۱۸۳۱] ده بولدی . چونکه آنجق (هه کال) ده درکه (لامارک) و امثالی طبیعت فیلسوفلرنده کی دینامیک کوروشک منطق و فلسفه به سیستماتیک بر صورتده ادخال ایدیلش اولدیغنی کوروپورز . (شالینغ) ه کوره مطلق ، « بن » و « طبیعت » ده مشترک و فقط هرایکسندن متعال ، مجرد ، مستیک و بیطرف بر وارلقدی که حقیقی دنیانک بویله وارلق خیالکندن ناصیل و یچون استخراج اولنه جنی بیلینه بیله جک برشی اولماقدن ماعدا هیچ برشی ده ایضاح ایتیموردی . (فیخته) ایسه مطلق منحصرأ « بن » ده کورمکله طبیعتی ایضاح اولونه ماز برحالهه بر ایتدی . فضله اولارق طبیعتله محصور اولدینی کورولن بو « بن » کندیسنی احاطه ایدن شیئی ایضاح ایدمه نیجه اونک نه مطلقیت ، نه ده حریتی بالطبع آ کلاشیلامازدی . بناء علیه بو وضعیتده قالمش بر وارلق حقیقت حالده مطلق و حر دکل ، اسیردی . او حالده مطلق وارسه بونلردن هیچ بری اولمایوب یکیدن آرانمالیدی . چونکه آلمان ایدئالیزمی دوام ایتدیجه داها معقول بر مطلق بولتی بهمه حال لازمدی . بونلری دوشونش (هه کال) کبی درین وداهی بر متافیزیکجی ده بوندن ییلامازدی . وفی الحقیقه بولدینی مطلق ، یالکز آلمان ایدئالیزمی ایچون دکل فلسفه تاریخی ایچون ده امثالسز بر موقیت و لیاقت شاه اثری اولدی .

(هه کال) ه کوره « بن » و « طبیعت » ک مشترک منبئی یعنی مطلق ، آرقداشی (شالینغ) ک تصور ایتدیگی کبی ، شائیتندن متعال اولمایوب شائیتنده مند مجرد . هم ده بوروح و طبیعت آرقه سنده صافلانوب دوران بر هیولا اولمایوب بالعکس دائماً حرکت و تحول ایدن بر سیوروت و اولوشک کندیسیدر . روح و طبیعت دیدیکمز شیلرده مطلقک و جهلری اولمایوب متوالی بر طاقم اولوش صفحه لرندن عبارتدر . مطلق روح و طبیعتک مشترک مبدائی دکل ، بذاته طبیعت و روحک متوالی اولوشنک و تیرده سی ، باشقه بر تعبیرله بونوالی ، بو سیوروت ، بووتیره و اشیانک بودائی تکوننک تا کندیسیدر . (شالینغ) ده اُشیاء مطلقه نَسأت ایدر لردی که بونلق به کوره مطلق ، اشیانک خارچنده قالیور دیدیکدی . حالبوکه (هه کال) ده مطلق ، اولوسه صرکتلرینک کندیسیدر ؛ بناء علیه نه روح و نه ده طبیعتک خارچنده

شو مبارک فکر دایاغنی زمان زمان هرکس طامعشدر ، استهزا گاه بنی ، گاه قومشوی یارالامش ، فقط نتیجه ده بر صلاح ، بر ترقی حصوله کلشدر . استهزایه لایق ایسه ک کندیمزی درلره ، طویلارز ؛ حفسز یره بزمله آلائی ایتدیلرسه کولونج اولان بز دکلز ، بلکه او حفسزلتی یاباندر . هر حالده بر استفاده ایدن واردر .

هرکس استهزانک علیهنده بولونور ، بن اونک لهنده م . ایترسه کز سزده بنم بو حکمله استهزا ایدک . لکن بو مقاله نک باشندن بری بنم سزکله ا کله ده دیدیکدن امینیسکمز ؟

محمد عزت

صوک ایضاحی ، ایلک رجعتی ؟

محترم خلیل نعمه الله بک افندیکنک « صوک ایضاحنده » بر ایضاحه دکل ، بلکه بر تصحیحه و حتی بر رجعته مصادف اولدم . فی الواقع ادبیات فا کولته سی مجموعه سنده کی مقاله ده خلیل نعمه الله بک : « اجتماعی طبیعتی عائد موضوعلری وجدان منطقی ایله تدقیق و محاکمه ایتک صورتیه بو کون و یره جکمز حکملرده حقیقته واصل اولورز » ادعاسنی ایلری سورور لردی .

شیمدی ایسه : « اجتماعی شائیت فی الواقع مادی شائیت کبی خارجی عالمده تکون ایدن بر حادنه اولتی اعتباریه تدقیق ایدیلیرکن علمی اصولی طوتار ، عقلی مساعیده بولونورز . فقط او شائیتی یاشارکن وجدان منطقی ساحه سنه کیرمش اولورز » بووردقلری کبی ، بو افاده دن بر قاچ سطر اولده : « حالبوکه بر شائیتی یاشامق باشقاشی ، اونی بیلک باشقاشیدر » حقیقتی تسلیم ایتکده درلر . دیمک که اجتماعی حیاتی تدقیق ایدن علم ایله وجدان منطقی آراسنده طلاق قرارینی خلیل نعمه الله بک افندی و بر مشدرلر !

بو قاداری بکا کافی . مناقشه من اطرافنده ، احتمال که پک محترم معارضمکده بکنمه دکلری بر جوق کورولتولر اولدی . بوکا رغماً نتیجه دن ممنوم . چونکه « یکی کوروشلر اوزرنده یوروپوب » فکر استقامتی ایکی آی سوکرا تکرار تصحیح ایتکدن ایسه ، ملی مجموعه نک ۱۵ کانون اول نسخه سنده کی مصاحبه ده ، آنونیم بر واعظک سوبله دیکی وجهله ، متواضعانه چالیشانک دهها فائده لی اولدینی یکیدن ثابت اولشدر .

۲۰۰۴

ویاقوننده اولمایوب تماماً اولوشده و اولوشله برابردر . (هه کال) ک بومطلق ظاهراً (سپینوزا) نک « جوهر » بنی ا کدیررسده آسترداملی فیلسوف تصور ایتدیگی « جوهر » ده نا محرور اوصاف کوردیکندن بونلرک هپسک عقل طرفندن ادراک و احاطه سنی ممکن کورمزدی . (هه کال) ایسه قبول ایتدیگی « مطلق » ک تماماً قابل ادراک اولدیغنه سیستماتیک بر صورتده قانع اولقله هم (قانت) (ویخته) لرک اراده جیلکندن آریلیور ؛ هم ده نهته الله قنوالیزم (ذهنجیلک) ی حد قصواسنه وارد یره رق « شائی اولان هرشی عقلی و عقلی اولان هرشی ده شائیدر » دیدکده اصلاً تردد ایتمز . دوشونمک ، (شالینغ) ده اولدینی کبی دها جوق بخله ایله دکل ده بر فکر تعقیب و اصول ایله اولورسه اشیانک مبدأ و منطقی ارتباطلرینی آ کلامنه واصل اولونه جفتندن امین اولان بوفیلوسوف نظرنده مطلق قاعده و غایه سی اولان بر حرلت ، بر وتیره ، بر تکاملدر . بو قاعده و غایه ده باشقه بر طرفدن تحمیل ایدیلش اولمایوب مطلقک بالذات کندیسیدر . عقل دیدیکمز شی ایسه طبیعتده شعورسز و انسانده شعورلی اولان بو عینی قاعده و غایه نک کندیسیدر . بو اعتبارله مطلق و عقل مترادف تعبیرلدر . باشقه بر افاده ایله مطلق دیدیکمز شی ، غیر عضوی و عضوی طبیعتدن متوالی درجه لرده کچهرک انسانده تشخص ایدن عقلدن عبارتدر ، (هه کال) بو کوروشیله « عقل » ی « قانت » ک تصور ایتدیگی طرزده کندینه کوره بره نسیب و صورتلری اولان ، اشیا یی بونلره کوره دوشونش بر روح ملکه سی حانده بر اقایه رق اونک عینی زمانده هم انفسی بر ملکه ، هم ده آفاقی بر شائیت اولدیغنی یعنی طبیعتک سیوروت و تکامل قانوننک انسانده عقلی قاعده سی و اساسلری حالنده تجلی ایتدیگیکی و بناء علیه عقلک بیلکیسیله طبیعت و بونلره مطلق آراسنده بر عینیت اولدیغنی ادعا ایدر . بو فرضیه به کوره دوشونمک دیمک ، اشیانک بالذات اولتی طرز ی یعنی بزناصل دوشونیورسه ک اشیا ده اولبه اولیور ؛ کذا اشیا ناصیل اولیورسه بزده اولبه دوشونیورز دیدیکدر .

یالکز (هه کال) ک اخطار ایتدیگی اصول دائره سنده ددشونمک عجبا نه چشیددر ؟ فیلسوف بونی آ کلامتی ایچون تام اوچ جلدک بر منطقی کتابی یازیور . بومتافیزیکجی ، اولتی ایله دوشونمکی عینی